

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

**БАНДУРКА Сергій Сергійович - студент 3-го курсу юридичного факультету
Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка**

Стаття розкриває питання фінансової діяльності підприємств на економічному просторі України. Визначено види фінансових ресурсів підприємства та джерела їх формування. Досліджено поняття фінансів та фінансової діяльності.

Ключові слова: підприємство; фінанси; фінансова діяльність; фінансові ресурси.

Вступ

На сьогодні підприємницька діяльність є однією з найрозвинутіших сфер економіки. Діяльність підприємств забезпечує розвиток економіки країни. Насамперед підприємництво виконує особливу функцію, яка зводиться до оновлення економічної системи, створення інноваційного середовища, раціонального використання матеріальних всіх ресурсів. Забезпечення фінансової діяльності підприємства однієї із найважливіших цілей в організації та управлінні підприємства. Але відсутність достатньої нормативної бази, яка б регулювала фінансову діяльність підприємства спричинює ряд складних питань у цій сфері, а тому і зумовлює актуальність обраної теми.

Питанням фінансової діяльності підприємства займалися такі науковці, як: А.М. Поддєрьогін, В.М. Опарін, О.О. Терещенко, О.В. Абеянцева, В.М. Васильєв, В.К. Колпаков, Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, В.В. Ковальська, О.В. Кузьменко, А.М. Куліш, С. Ф. Константинов, О.М. Мущук та ін.

Основна частина

Процес формування та розвиток фінансової системи сучасного державного підприємства пройшли ряд етапів, які слід розглядати крізь призму організаційно-правової форми господарювання, власного та залученого капіталу підприємства та його зовнішньоекономічної діяльності. Кожен з таких етапів характеризується низкою властивих їм ознак, які відповідають своїм часовим рамкам. В історичному аспекті кожний з наступних етапів змінювався на основі вдосконалення процесів попередніх та передбачав поступове відмирання ознак, які були характерні для суб'єктів господарювання у більш ранні періоди [1; с. 8].

Взагалі, термін фінанси походить від франц. Finance – «обов'язкова сплата грошей», що, у свою чергу, походить від латинського – «закінчити, врегулювати суперечку (грошову)» [2; с. 73].

На сьогодні фінансами називають систему економічних відносин між державою, юридичними та фізичними особами, а також між окремими державами і міжнародними економічними інститутами й організаціями щодо акумуляції та використання грошових засобів на основі розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу [3].

Що ж до поняття фінансової діяльності підприємства, то його необхідно тлумачити за допомогою ч. 2 ст. 333 Господарського кодексу України, яка зазначає, що фінансова діяльність суб'єктів господарювання

включає грошове та інше фінансове посередництво, страхування, а також допоміжну діяльність у сфері фінансів і страхування [4]

У більш загальному вигляді фінансова діяльність – це система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це та практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів [5].

Таким чином, фінансову діяльність можна розглядати як особливий напрямок діяльності підприємства, що має на меті залучення коштів для всіх інших сфер його функціонування.

Суспільні відносини, які виникають у процесі фінансової діяльності підприємств регулюються нормами податкового, валютного, банківського, кредитно-фінансового, митного, цивільного, господарського, земельного законодавства, нормативними актами про режим іноземних інвестицій, приватизацію, підприємництво, інноваційну діяльність, цінні папери і фондовий ринок, концесію тощо. Зазначено, що при дослідженні правових норм, які регулюють фінансову діяльність підприємств, треба виходити з того, що ця діяльність відбувається в умовах певного правового простору, створеного в державі, найконцентрованішим виразом якого виступають положення Конституції України [1; с. 8].

Фінансова діяльність здійснюється за трьома напрямками: фінансове прогнозування та планування; аналіз та контроль виробничо-господарської діяльності; оперативна, поточна фінансово-економічна робота. Фінансове прогнозування та планування є однією з найважливіших ділянок фінансової роботи підприємства. На цій стадії фінансової роботи визначається загальна потреба у грошових коштах для забезпечення нормальної виробничо-господарської діяльності та можливість одержання таких коштів.

Фінанси підприємства займають одне з головних місць у відтворювальному процесі, тому вимагають постійного контролю.

У науковій літературі існують різні класифікації фінансових ресурсів підприємства за різними підходами. Проте, як правило, фінансові ресурси формуються за рахунок: власних коштів підприємницької структури та залучених (зовнішніх) коштів.

Власні кошти підприємства формуються за рахунок внесків до статутного фонду. Джерела статутного фонду залежать від форми власності підприємства: приватна власність формується за рахунок власного капіталу підприємця, акціонерна за рахунок – акціонерного капіталу, державна – за рахунок асигнування з бюджету та централізованих фондів [2; с. 74].

Позитивними рисами власних коштів є те, що їх відносно просто і легко використати, управління та контроль зберігаються за керівником державного підприємства, частину чистого прибутку можна використати на розвиток підприємства, адже немає необхідності сплачувати відсотки. До того ж власний капітал дає можливість знизити ризик неплатоспроможності і банкрутства державного підприємства [1; с. 10].

До (залучених) зовнішніх коштів відносяться: кошти, які надходять з бюджету, цільових та централізованих корпоративних фондів, кредити банків, кредиторська заборгованість за матеріальні цінності, виконані роботи, послуги; доходи майбутніх періодів тощо.

Разом із тим зовнішні кошти включають у себе бюджетні асигнування, а саме: бюджетні інвестиції (являють собою виділення фінансових коштів з державного бюджету на розвиток виробництва, насамперед у вигляді капітальних вкладень); державні дотації (виділення фінансових коштів з бюджету на покриття збитків підприємства, як правило, у тому разі, коли збитковість є наслідком певної політики держави, наприклад цінової); державні субсидії (виділення фінансових коштів з бюджету суб'єктам підприємницької діяльності на вирішення певних завдань у рамках різного роду державних програм).

Крім того, одним із основних ресурсів підприємства є його прибуток (це частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комер-

ційну діяльність підприємства). Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, науково-технічного вдосконалення його матеріальної бази і продукції, всіх форм інвестування. Він слугує джерелом сплати податків. З урахуванням значення прибутку вся діяльність підприємства спрямована на його зростання. Тобто прибуток, як економічна категорія, відбиває дохід, який створений у процесі матеріального виробництва в процесі підприємницької діяльності.

Звичайно, що ефективність фінансової діяльності залежить від чіткого контролю за нею як внутрішнього, так і зовнішнього. Внутрішній контроль визначається внутрішніми вимогами, методами та процедурами контролю, які запроваджуються керуючою ланкою підприємства. Крім того, це також може бути дотримання внутрішньо – господарської політики збереження та раціонального використання активів підприємства, запобігання та викриття фальсифікацій і помилок, достовірність бухгалтерських записів та своєчасна підготовка фінансової звітності.

Висновок

Таким чином, розуміння складових частин фінансової діяльності підприємства, виконання необхідних внутрішнього господарських функцій, чіткий контроль за фінансовими ресурсами та дотримання законодавчих норм, є основою ефективного

SUMMARY

Given article is devoted to question of financial activities of enterprises on economic area of Ukraine. We defined the views of financial resources of enterprises and sources of their formation. The explored the conception of finances and financial activities.

забезпечення фінансової діяльності підприємства та його функціонування на економічному просторі.

Література

1. Васильєв В.М. Правове регулювання фінансової діяльності державного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В.М. Васильєв. – Херсон, 2012. – 21 с.
2. Волкова О.О. Фінансова діяльність підприємства // Наше право. – №1, ч. 2, 2009. – С. 73 – 76.
3. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред.В. Д. Базилевича. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2004 с. — 615 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник / А.М. Поддєрьогін та ін. - К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.